

Thuis in het Verpleeghuis

Waardigheid en trots op elke locatie

Expertsessie schone werkomgeving: 'Schoonmaken is vak apart'

Tijdens de expertsessie over een schone werkomgeving op 29 april benadrukken de verschillende sprekers meermaals dat schoonmaken een vak apart is waarbij samenwerken belangrijk is. En al doen verpleeghuizen hun uiterste best om bewoners een thuisgevoel te geven in een kleinschalige setting, schoonmaken gaat er anders dan thuis.

Deskundige infectiepreventie Simone Krooshof werkt al twintig jaar in verpleeghuizen. 'Mensen wonen daar, je wilt geen ziekenhuissfeer. Maar hoe huiselijk je ook wilt zijn, je hebt te maken met kwetsbare bewoners die bevattelijk zijn voor infecties. Dat stelt bepaalde eisen aan de manier van schoonmaken en een schone werkomgeving.' Ze komt op locaties waar medewerkers verantwoordelijk zijn voor de zorg, het bereiden van het eten en de schoonmaak. 'Dat kan betekenen dat iemand tijdens het aardappels schillen even een bewoner van het toilet moet helpen. Uiteraard vraagt dat goede handhygiëne voordat men weer de keuken in kan.'

TIP: in het artikel [Het belang van goed schoonmaken](#) lees je tips en advies over schoonmaken, desinfecteren en middelen.

SPOT ON Verkiezing ‘Uit-Blinker van het Jaar’

Tijdens de SPOT ON week over hygiënische werkomgeving van 26-29 april ging de verkiezing ‘Uit-Blinker van het Jaar’ van start. Van 26 april tot en met 10 juni was het mogelijk om jouw collega die zich vaak bekommert om een schone werkomgeving in het zonnetje te zetten. Maar liefst 182 collega’s die vaak nog even een extra doekje door het toilet halen, de prullenbakken legen, de koelkast uitsoppen of zich hard maakten voor hygiëne op de werkplek werden genomineerd voor ‘Uit-Blinker van het Jaar’. Er kwamen twee winnaars uit de bus. [Lees waarin deze winnaars zo uitblinken.](#)

Schone werkomgeving vereist scholing en samenwerking

Simone vindt schoonmaken niet iets dat je er ‘even bij’ doet. ‘Het is een vak. Corona heeft eens te meer duidelijk gemaakt hoe belangrijk goed schoonmaken is in verpleeghuizen.’ Haar ervaring is dat interne schoonmaakmedewerkers in de regel een goede basisscholing hebben op het punt van handhygiëne, persoonlijke hygiëne en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen. ‘Voor externe schoonmaakmedewerkers is dat lang niet altijd het geval. Stel een pakket van eisen op bij het inhuren van een schoonmaakbedrijf met daarin heldere afspraken over scholing, de manier van schoonmaken en de frequentie. Controleer daar ook op. Let erop dat de medewerkers aantoonbaar structureel geschoold worden.’

Een goede samenwerking tussen zorg en schoonmaak vindt Simone ook een punt van aandacht: ‘Als een bewoner een bijzonder resistent micro-organisme bij zich draagt, moet ook de schoonmaakmedewerker op de hoogte zijn zodat hij op de voorgeschreven wijze kan handelen. Zorg ervoor dat je zulke informatie doorgeeft.’

Ook is het belangrijk afspraken met elkaar te hebben voor momenten dat de schoonmaak er niet is en zich bijvoorbeeld een ongelukje voordoet. ‘Zodat je de juiste middelen gebruikt, bijvoorbeeld. Let bij desinfectiemiddelen goed op het N-nummer, want alleen die zijn officieel toegelaten.’

In gesprek over hygiëne met jouw team. Doe je mee?

Ga samen met je team in gesprek aan de hand van stellingen, vragen en dilemma's over hygiëne. Voor elk thema van het kwaliteitskader zijn hygiëne-kaartjes ontwikkeld. Gebruik het digitale Rad van Kwaliteit en leer meer over hygiëne. Lees meer over het gebruik van het [spel Rad van Kwaliteit](#) en:

- Download (en print eventueel voor het dobbelspel) de [vragen- en stellingenkaartjes over hygiëne](#)
- Download (en print eventueel voor het dobbelspel) de [dilemma-kaartjes over hygiëne](#)

Vernieuwen van richtlijnen voor hele zorgsector

De juiste middelen, de juiste manier, de juiste frequentie... Wat ‘juist’ precies inhoudt kun je opzoeken in de richtlijnen. Maar welke? Naast de hygiënerichtlijnen verpleeghuizen van de voormalige werkgroep infectiepreventie (WIP) zijn er de richtlijnen, protocollen en kwaliteitsstandaarden van andere organisaties. Klaartje Weijdema is vanuit het RIVM betrokken bij het Samenwerkingsverband Richtlijnen Infectiepreventie (SRI). ‘Wij worden de “one-stop-shop” voor richtlijnen infectiepreventie voor het hele zorglandschap.’ Ze vertelt dat de honderdveertig WIP-richtlijnen voor een flink deel verouderd zijn en dat het SRI deze terug gaat brengen naar circa zestig, die voor de hele zorg zullen gelden. ‘Dus geen aparte richtlijn handhygiëne verpleeghuiszorg meer, maar één generieke.’

‘Dus geen aparte richtlijn handhygiëne verpleeghuiszorg meer, maar één generieke.’

Zes partijen werken onder de SRI-paraplu. Naast het RIVM zijn dat: de Federatie Medisch Specialististen (FMS), de Vereniging voor Hygiëne en Infectiepreventie in de gezondheidszorg, de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen, de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra en de Stichting Kwaliteitsimpuls Langdurige Zorg (SKILZ). ‘De dagelijkse uitvoering ligt bij de FMS, het RIVM en SKILZ’, legt Klaartje uit. ‘De herzieningen vinden plaats tussen nu en 2025.’

Welke richtlijnen zijn het eerst aan herziening toe? De deelnemers aan de bijeenkomst geven online hun mening. Reiniging en desinfectie staat met stip op één. ‘Goed te weten’, reageert Klaartje. ‘Precies dezelfde uitkomst hadden we binnen de beroepsvereniging voor deskundigen infectiepreventie!’ Ze meldt dat het SRI binnenkort officieel van start gaat. ‘Dan wordt ook ons mailadres bekend en ons telefoonnummer. We hebben een vraagbaakfunctie. En voorlopig blijven de WIP-richtlijnen gewoon online beschikbaar.’

Vijf aandachtspunten over hygiëne voor zorgmedewerkers

Ook zorgmedewerkers krijgen te maken met schoonmaken in het verpleeghuis. Bijvoorbeeld bij ongelukken op het toilet bij een bewoner tijdens de avonddienst. Wat is belangrijk bij het schoonmaken? Lees deze [vijf aandachtspunten over hygiëne voor zorgmedewerkers](#).

Tools hygiënische werkomgeving

Ga ook aan de slag met de [tools hygiënische werkomgeving](#) om meer inzicht te krijgen in wat goed gaat en wat beter kan met de hygiëne in jouw werkomgeving. Maak bijvoorbeeld foto's met de Floor App en maak aandachtspunten en successen in het hygiënisch werken inzichtelijk en bespreekbaar in jouw team.

Durf knelpunten voor een schone werkomgeving aan te kaarten

‘We zien enorme verschillen op het gebied van hygiëne en infectiepreventie in de verpleeghuiszorg. Infectiepreventie is echt een vak apart, het is vanmiddag al vaker gezegd. Door corona staat het nu echt op de agenda. Grote organisaties halen de benodigde kennis in huis, zitten in een netwerk. Kleinere organisatie missen vaak die toegang tot informatie.’ Aan het woord is Claudia Heikoop van de IGJ. In haar werk ziet ze hoe de dilemma's uit de eerste golf nog altijd spelen: de angst voor besmetting van buitenaf, vrijheid tegenover veiligheid. ‘Wat ik heb gemerkt is dat lerende organisaties waar ruimte is om fouten te mogen maken het in de tweede golf beter voor elkaar hadden.’

‘Wat ik heb gemerkt is dat lerende organisaties waar ruimte is om fouten te mogen maken het in de tweede golf beter voor elkaar hadden’

Ze bespreekt de [aanbevelingen uit het inspectierapport](#) ‘Meer aandacht nodig voor hygiëne en infectiepreventie in verpleeghuizen.’ Sommige zijn specifiek gericht op bestuurders: zij moeten goede infectiepreventie immers faciliteren. ‘Denk aan scholing, bijvoorbeeld. Die moet verder gaan dan een e-learning. Het gaat om oefenen, casuïstiek, praktijkscholing.’ Ook vindt Claudia het gesprek belangrijk. ‘Medewerkers moeten knelpunten aan durven kaarten, zaken moeten bespreekbaar zijn.’ De hele organisatie betrekken, kennis delen – het zijn andere belangrijke aanbevelingen. In de chat meldt Simone Krooshof zich: ‘Betrek altijd een deskundige infectiepreventie.’ Als deelnemers vervolgens vragen hoe en waar, reageren de sprekers met tips: ‘Bel het dichtstbijzijnde ziekenhuis, de afdeling infectiepreventie. Of vraag een collega-zorgaanbieder. Of de GGD.’

Regionaal samenwerken op gebied van infectiepreventie

Sluit je aan bij jouw [regionale ABR-netwerk](#). Elke regio heeft zo'n netwerk, waar deskundigen in uiteenlopende disciplines op dit moment verpleeghuizen ondersteunen bij het indammen van de corona-pandemie en andere resistente micro-organismen.

Trots op schoonmaakvak

Iemand die dagelijks samenwerkt met een deskundige infectiepreventie is de gepassioneerde Anne Stokkers, facilitymanager bij zorginstelling Marga Klompé. Schoonmaak is een onderdeel van haar werk waarover ze met veel trots spreekt. Die trots is precies wat ze wil overbrengen op haar collega's in de teams. 'Want een schone woon- en werkomgeving mag gezien worden. Letterlijk.'

'Die tendens richting "wonen zoals thuis" zag je bij ons ook. Op zeker moment bereikten we een kantelpunt, we konden de schoonmaakkwaliteit niet langer waarborgen. Toen hebben we een ondersteuningsprogramma opgezet voor zowel de schoonmaak- als de zorgteams. Doel: een hygiënische woon- en werkomgeving op alle locaties. Korte instructies met veel persoonlijke aandacht zijn onderdeel van dat programma. Ik ben veel op de locaties om met de teams te praten over "hoe goed schoonmaken werkt", dat blijft de basis. Wat daarbij lastig blijft? Wij maken allemaal ons hele leven al op een bepaalde manier schoon, dat is ons met de paplepel ingegoten. Het is heel lastig zulke patronen los te laten. "Ja maar zo doe ik het altijd, dat ruikt zo lekker" hoor ik veel. Mijn devies is: volhouden. Laagdrempelig de basis van goed schoonmaken blijven herhalen. Vaak ziet men schoonmaak als iets vanzelfsprekends, maar we moeten blijvend investeren in [kennis over goed schoonmaken](#). Dat kost tijd en geld, denk bijvoorbeeld aan de instructies en materialen als microvezeldoekjes. We moeten als organisatie daarom ook budgetkeuzes maken. Toch houden we vol. Want we staan wél voor iets.'

Door: Linda van Ingen

Meer weten

- Bekijk de [presentatie van de expertsessie schone werkomgeving](#) (pptx)
- Wat heeft de SPOT ON-week over hygiënische werkomgeving opgeleverd? [Ga naar de tools, tips en artikelen](#).
- Lees het artikel [Deskundige infectiepreventie tilt hygiëne naar hoger plan](#)
- In het artikel [Het belang van goed schoonmaken](#) lees je tips en advies over schoonmaken, desinfecteren en middelen.
- Raadpleeg de [hygiënerichtlijn voor verpleeghuizen, woonzorgcentra en kleinschalig wonen](#) van het RIVM.
- In verpleeghuizen is meer aandacht nodig voor infectiepreventie en hygiëne, concludeert de IGJ na bezoek aan tien verpleeghuizen eind 2020. Ga naar de [aanbevelingen en tips over infectiepreventie en hygiëne](#).

tags:

Hygiënisch werken (32), Veiligheid (100)

thema:

Veilige zorg en ondersteuning (197)